

Paragraaf Financiering

TREASURYFUNCTIE: TAKEN EN BELEID

Treasury zorgt voor de financiering, het cashmanagement en het renterisicobeheer binnen de gemeente Breda. Het doel is om vreemd vermogen aan te trekken tegen zo laag mogelijke kosten en om de organisatie te beschermen tegen ongewenste financiële risico's. Ons financieringsbeleid schrijft voor dat we maximaal financieren met kortlopende leningen. Het rentetarief op kortlopende leningen (geldmarkt) is bijna altijd lager dan op langlopende leningen (kapitaalmarkt). We volgen de wettelijke kaders voor het renterisicobeheer (kasgeldlimiet en renterisiconorm). Deze staan in de Wet financiering decentrale overheden (FIDO).

De commissie BBV heeft in 2023 de rentenotitie 2023 gepubliceerd. De belangrijkste wijziging betreft de rentetoerekening aan de grondexploitaties. Vanaf 2016 was de rentetoerekening gebaseerd op het gemiddelde rentepercentage over het vreemde vermogen. Dit in verband met de invoering van de vennootschapsbelasting voor grondexploitaties. Vanaf 2025 kan de rentetoerekening aan de grondexploitaties ook via de renteomslag plaatsvinden. De werkelijke rentelast wordt via het renteomslagpercentage verdeeld over de investeringen. Dit percentage was voor 2023 0,75%.

RENTEONTWIKKELING

Door de oorlog in Oekraïne en de stijgende energieprijzen die daarmee samenhangen, is de inflatie in 2022 tot ruim 14% gestegen. Richting het einde van het jaar zakte die weer onder de 10%. De ECB en andere centrale banken hebben de rente verhoogd om de inflatie te bestrijden. De beleidsrente van de ECB (herfinancieringsrente) is in meerdere stappen verhoogd van 0% naar 2,5%. In 2023 heeft de ECB de beleidsrente in 6 stappen verder opgehoogd naar 4,5%. Op de geld- en kapitaalmarkt zijn de rentetarieven dan ook fors gestegen. De 3-maands Euribor-rente is in de loop van 2022 van -0,5% naar 2% opgelopen en in 2023 verder gestegen tot bijna 4%. Op de kapitaalmarkt fluctueerde de 10-jaars benchmarkrente in 2023 tussen de 2,91 % en 3,99%.

FINANCIERINGSBELEID

In 2023 was onze financieringsbehoefte zeer beperkt, mede door de ontvangst van subsidies die pas in latere jaren worden uitgegeven. In de eerste helft van 2022 zijn enkele kasgeldleningen afgesloten (tarief: -0,48%), maar na mei had de gemeente een overschot aan liquide middelen. In 2022 en ook in 2023 hebben we daarom geen langlopende leningen aangetrokken. Het overschot aan liquide middelen is uitgezet bij de schatkist van het Rijk conform de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden. De vergoeding op de schatkistrekening was in 2022 tot medio september 0%, waarna de tarieven zijn opgelopen.

De gemeentelijke langlopende leningenportefeuille (opgenomen geldleningen) bestaat uit 2 deelportefeuilles. Een deel van de opgenomen geldleningen is bedoeld voor de financiering van gemeentelijke investeringen. Een ander deel is doorgeleend aan Bredase woningcorporaties. De aflossingen op deze leningen bedroegen respectievelijk € 21,7 miljoen en € 2,3 miljoen. De omvang van beide portefeuilles daalde van € 401 miljoen naar € 377 miljoen (eind 2023).

De opgenomen leningen voor de woningbouw dateren uit het verleden en zijn onder dezelfde condities doorgeleend aan de woningcorporaties. Dit deel van de portefeuille neemt jaarlijks af door reguliere aflossingen. De gemiddelde rente blijft hoog, omdat leningen uit het verleden hogere rentetarieven hebben. Deze deelportefeuille nam in omvang af met € 2,5 miljoen tot € 47,6 miljoen.

In onderstaande tabel ziet u de ontwikkeling van de opgenomen en uitgegeven geldleningen.

Portefeuille langlopende leningen (> 1 jaar)	Restant hoofdsom 1-1-2023	Gem. rente	Nieuw opgenomen/ uitgegeven leningen	Aflossingen op leningen	Restant hoofdsom 31-12-2023	Gem. rente	Mutaties
--	---------------------------	------------	--------------------------------------	-------------------------	-----------------------------	------------	----------

Opgenomen leningen tbv Gem. Breda	351.385.016	0	21.740.899	329.644.117	1,76%	- 21.740.899
Opgenomen leningen tbv woningbouw	49.838.518	0	2.188.154	47.650.364	3,31%	-2.188.154
Totaal opgenomen langlopende leningen	401.223.534	0	23.929.053	377.294.481	1,95%	- 23.929.053
Uitgegeven leningen tbv derden	89.322.929	65.000	3.323.996	86.063.933	3,36%	-3.258.996
Uitgegeven leningen tbv woningbouw	50.141.114		2.490.750	47.650.364	3,30%	-2.490.750
Totaal uitgegeven langlopende leningen	139.464.043	65.000	5.814.746	133.714.297	3,34%	-5.749.746
Netto langlopende schuld (totaal opg. - uitg. leningen)	261.759.491	-65.000	18.114.307	243.580.184		- 18.179.307
Portefeuille kortlopende leningen (< 1 jaar)	0	pm	pm	0		0
Totaal kortlopende en netto langlopende schuld	261.759.491			243.580.184		- 18.179.307

VERSTREKTE GELDLENINGEN EN GARANTIES

De gemeente Breda had eind 2023 een totaal aan verstrekte geldleningen van € 133,7 miljoen. Het overgrote deel hiervan is voor:

- BreedSaam: € 67,6 miljoen (€ 69,8 miljoen)
- de woningbouwcorporaties: € 47,6 miljoen (€ 49,8 miljoen)
- Chassé Theater Beheer NV: € 12,1 miljoen (€ 12,8 miljoen)

De kredietrisico's op deze leningen zijn minimaal. De leningen aan de woningbouwcorporaties zijn gegarandeerd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Bij de overige leningen hebben we bijna overal hypothecaire zekerheid verkregen. Op alle leningen is regulier afgelost.

De omvang van direct verleende garanties aan rechtspersonen is € 90,2 miljoen. Bijna overal hebben we hypothecaire zekerheid verkregen. Er is regulier afgelost op gegarandeerde leningen.

De gemeente is achtervang bij 2 waarborgfondsen: WSW en Waarborgfonds Eigen Woningen. We staan indirect garant voor de leningen die het waarborgfonds garandeert. De gemeente wordt aangesproken als het waarborgfonds niet aan haar verplichtingen kan voldoen. De zekerheidsstructuur en de financiële positie van deze waarborgfondsen zijn goed. Daardoor loopt de gemeente weinig risico. De omvang van de uitstaande leningen waarvoor we garant staan bij het WSW nam toe met bijna € 20 miljoen.

Bedragen x € 1.000

Borgstellingen of garantstellingen aan natuurlijke- en rechtspersonen	Oorspronkelijke hoofdsom	31-12- 2022	31-12- 2023
Waarborgfonds sociale woningbouw	747.725	583.778	603.079
Gegarandeerde geldleningen voor het verkrijgen/ verbeteren van woningen	493	145	148

Overige gegarandeerde leningen	110.424	93.136	90.247
Totaalbedrag waartoe aan natuurlijke- en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt	858.642	677.059	693.474

RENTERISICOBEBEER

Renterisico is het risico dat de rentelast van een gemeente ineens fors stijgt. Dit kan gebeuren als veel lopende schulden vervallen en opnieuw gefinancierd moeten worden tegen een fors hogere rente. De wetgever stelt daarom een grens aan het maximale jaarlijkse renterisico voor een gemeente (Wet Financiering Decentrale Overheden). Deze grens bestaat uit de kasgeldlimiet (norm voor leningen < 1 jaar) en de renterisiconorm (voor leningen > 1 jaar). Deze 2 normen bepalen onze speelruimte om verantwoord en goedkoop te financieren. Beide normen zijn gekoppeld aan (een percentage van) de omvang van de begroting.

KASGELDLIMIET

Met de kasgeldlimiet voorkomt het Rijk dat een gemeente te veel financiert met kortlopende leningen (met een looptijd < 1 jaar) en zo te veel renterisico loopt. De kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van de totale begrotingsomvang en maximeert de omvang van de opgenomen kortlopende geldleningen. Breda mocht in 2023 gemiddeld niet meer dan € 64 miljoen aan kortlopende geldmiddelen aantrekken.

Omdat de inkomsten en uitgaven in de tijd niet altijd gelijk lopen, mag een gemeente de kasgeldlimiet 2 aaneengesloten kwartalen overschrijden. Daarna moet de omvang van de kortlopende leningen weer onder de kasgeldlimiet komen, bijvoorbeeld door kortlopende leningen om te zetten naar langlopende leningen. De tabel hieronder laat zien dat de kasgeldlimiet in 2023 geen enkel kwartaal is overschreden.

Bedragen x € 1 miljoen

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Omvang begroting per 1 januari 2023 - de grondslag	755	755	755	755
Toegestane kasgeldlimiet:				
- in % van de grondslag	8,5%	8,50%	8,50%	8,50%
- omvang kasgeldlimiet	64	64	64	64
Toets kasgeldlimiet:				
Gemiddeld overschot vlottende middelen	1			
Gemiddeld opgenomen vlottende schuld		18	11	0
Toegestane kasgeldlimiet	64	64	64	64
Onderschrijding (+) / overschrijding (-) van kasgeldlimiet	65	46	53	64

RENTERISICONORM

De renterisiconorm voorkomt dat een te groot deel van de totale gemeentelijke schuld (met een looptijd > 1 jaar) in eenzelfde jaar vervalt en opnieuw gefinancierd moet worden tegen een mogelijk fors hogere rente. Het Rijk stelt de renterisiconorm op 20% van de gemeentelijke begroting. Dat dwingt een spreiding van minimaal 5 jaar af van de schuld in de vervalkalender. Breda mocht in 2023 maximaal € 151 miljoen aan langlopende schulden opnieuw financieren en/of aan een renteherziening onderhevig laten zijn.

De tabel laat zien dat we in 2023, net als in eerdere jaren, voldeden aan de norm. De gemeentelijke schuldportefeuille heeft een gemiddeld lange looptijd. Daardoor zijn de jaarlijkse

aflossingsbedragen relatief laag en overschrijden we de renterisiconorm niet. De schuldportefeuille heeft genoeg spreiding om het renterisico te beperken. In Breda is de netto-rentelast minder dan 0,5% van de begroting.

Bedragen x € 1 miljoen

	2020	2021	2022	2023
Begrotingsomvang	595	688	722	755
Renterisiconorm (20% van de begroting)	119	138	144	151
Aflossingen op de vaste schuld	69	28	28	24
Ruimte (+) onder risiconorm	50	110	117	127

SCHATKISTBANKIEREN

Sinds eind 2013 is schatkistbankieren verplicht voor decentrale overheden. Gemeenten mogen niet meer beleggen, maar moeten overtollige middelen bij de schatkist afstorten. Een drempelbedrag is vrijgesteld om het dagelijkse betalingsverkeer niet te verstoren. De drempelwaarde is per 1 juli 2021 gewijzigd naar 2% van de begroting (tot € 500 miljoen) plus 0,2% van het meerdere. Voor Breda is de drempel € 10,4 miljoen.

De gemeente heeft geen structurele overtollige middelen en stort tijdelijke overschotten dagelijks af. Dat gebeurt automatisch als het saldo van de gemeentelijke rekeningenstructuur bij de BNG Bank positief is. Het drempelbedrag is in 2023 in geen van de kwartalen overschreden.

Bedragen x € 1.000

Berekening en benutting drempelbedrag schatkistbankieren	Drempel	Drempel	Drempel	Drempel
Drempelbedrag 2022 is 2% van Begroting over eerste € 500M + 0,2 % over het meerdere.	10.444	10.444	10.444	10.444
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	709	144	168	132
Ruimte onder het drempelbedrag	9.735	10.300	10.276	10.312
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

TREASURYRESULTAAT

Het treasuryresultaat is het verschil tussen de netto rentelast en de doorbelasting daarvan naar de taakvelden en grondexploitaties. Het resultaat in 2023 komt uit op € -235.787. Dat is ruim € 340.000 meer dan we hadden geraamd bij de begroting. Het verschil bestaat vooral uit een hogere rentetoerekening aan de activa en kleinere afwijkingen op de overige kosten- en opbrengstenposten.

Werkelijke rentelasten en -baten	Jaarrekening 2022 rente %	Jaarrekening 2022 bedrag	Begroting 2023 rente %	Begroting 2023 bedrag	Jaarrekening 2023 rente %	Jaarrekening 2023 bedrag
Rente vaste schulden: OG-gemeente	1,70%	5.998.683	1,79%	5.997.689	1,70%	5.958.225
Rente vaste schulden: OG-woningbouw	3,31%	1.888.767	3,10%	1.673.334	3,26%	1.614.457
Rente nieuwe langlopende schulden (2021/2022)			0,50%	196.864		

Rente nieuwe kortlopende schulden (2022)	-0,48%	-181.666	0,00%			-64.897
Overige financieringslasten (saldo)		-29.521				-42.575
Totaal werkelijke rentelasten		7.676.263		7.867.888		7.465.210
Externe rentebaten UG/gemeente	3,35%	3.049.374	3,36%	2.939.931	3,36%	2.944.010
Externe rentebaten UG/woningbouw	3,32%	1.738.048	3,10%	1.668.973	3,30%	1.614.639
Totaal werkelijke rentebaten		4.787.422		4.608.904		4.558.649
Saldo werkelijke rentelasten minus -baten		2.888.841		3.258.984		2.906.561
Bij: Rente over eigen vermogen (reserves)	0,75%	1.077.830	0,75%	1.077.833	0,75%	1.248.665
Bij: Rente over voorzieningen	0,75%	395.152	0,75%	395.153	0,75%	427.588
Saldo rentelasten over eigen vermogen en voorzieningen		1.472.982		1.472.986		1.676.253
Totaal toe te rekenen rentelast		4.361.823		4.731.970		4.582.814
Toe te rekenen aan grondexploitaties	1,52%	691.715	1,45%	447.000	1,56%	457.350
Resteert toe te rekenen aan taakvelden (vaste activa)		3.670.108		4.284.968		4.125.463
De toegerekende rente aan taakvelden via renteomslag ad	0,75%	3.709.726	0,75%	3.705.698	0,75%	3.889.015
Resultaat treasury		39.618		-579.270		-236.448
Saldo werkelijke rentelasten minus - baten / omvang van de begroting		0,40%				0,40%

